

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Β' ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΟΙ ΣΕΡΡΕΣ

ΚΑΙ Η
ΠΕΡΙΟΧΗ
ΤΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ
ΜΕΧΡΙ ΤΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Β' ΤΟΜΟΣ

ΣΕΡΡΕΣ 2013

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΣΠΥΡΕΛΗ

**ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑΤΙ
ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΣΕΡΡΩΝ ΣΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ '70**

«Οι νέοι της δεκαετίας του 1970 μεγαλώνουν κάτω από το σύννεφο του ψυχρού πολέμου, ενώ φθίνει η ορμή που οδήγησε τις ιδεολογίες στη βίαιη σύγκρουση-αμφισβητούν τη βάση των κοινωνικών θεσμών, απορρίπτουν τον πατερναλισμό, αφού δεν αναγνωρίζουν κανένα δικαίωμα καθοδήγησης στους ανθρώπους που προξένησαν τον πόλεμο»

M. Vitti¹

Το πρώτο τεύχος

Αρχές Ιουλίου 1975, ένα χρόνο μετά την εισβολή του Αττίλα στην Κύπρο, την πτώση της Χούντας και τη Μεταπολίτευση, κυκλοφορεί στην πόλη των Σερρών το πρώτο τεύχος του περιοδικού με τον ξενόγλωσσο τίτλο *Cocktail* και το δίγλωσσο λογότυπο: *Touristic and Briefing Monthly Edition in 5.000 Copies/ Μηνιάτικη Επιθεώρηση Τουριστικού και Ενημερωτικού Περιεχομένου*. Εκδότης: Βασ. Τζανακάρης Ιούλιος 1975, τιμή δραχ. 1.

Το εξώφυλλο φορτωμένο με φωτογραφίες, διαφημίσεις και κείμενο, πραγματικό cocktail εκ πρώτης όψεως, επικεντρώνει την προσοχή του αναγνώστη. Στο κέντρο η επικαιρότητα: Δυο ασπρόμαυρες φωτογραφίες με την διευκρινιστική λεζάντα: «30.000 Γυναίκες απ' όλο τον κόσμο στην Πορεία για την αποκατάσταση της ομαλότητας στην Κύπρο» και ακριβώς από κάτω μια τρίτη φωτογραφία, εκείνη των πρωτεργατών της Χούντας σφραγισμένη με κόκκινα κεφαλαιογράμματα «*ΙΣΟΒΙΑ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ*» ενώ σε μαύρο πλαίσιο αναγράφεται το ερώτημα «*Τι θέλετε να γίνει μ' αυτούς; (τους κορυφαίους της Χούντας)*». Δίπλα με τίτλο «*1945-1975 /30 χρόνια/ ποτέ πια φασισμός*», κάτω από το φιλοτεχνημένο σήμα της ειρήνης, ένα μονόστηλο ενυπόγραφο κείμενο του εκδότη, οριοθετεί την μεταπολεμική τριακονταετία περίπου ως εξής: το Άουσβιτς, το Νταχάου, το Μαουτχάουζεν, το Μπέλσεν. Μετά με άλλο προσωπείο «*ένας άλλος φασισμός άφηνε το θανατερό σημάδι πάνω στο ματόβρεχτο κορμί της Κύπρου*».

Οι προθέσεις της έκδοσης διαφαίνονται στο σημείωμα της σύνταξης²

1. M. Vitti, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Αθήνα, εκδόσεις Οδυσσέας, ²1987, σ. 447.

2. Η μόνη στήλη του εκδότη «*Ένα θέμα κάθε μήνα*» από τον Ιούλιο του 1975 (τχ. 1) έως το Δεκέμβριο του 1976 (τχ. 18), στο πρώτο μόνο τεύχος φέρει την υπογραφή «*Η σύντα-*

και στο κύριο σώμα των περιεχομένων. Ενημέρωση αλλά και προβληματισμός, Σερραϊκή αγορά, Σερραϊκά καταστήματα, Οδηγοί διασκέδασης, Αθλητικά, Το χρονογράφημά μας, το ευθυμογράφημα και ένα πλήθος διαφημίσεων (πάνω από 50) είναι το μεγαλύτερο μέρος των περιεχομένων που μοιράζονται εκατέρωθεν του κεντρικού δισέλιδου «*Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ*», στο σαλόνι του πρώτου τεύχους του *Κοκτέιλ*, όπου ο αναγνώστης διαβάξει μερικές λεπτομέρειες από την επικείμενη τότε δίκη και ταυτόχρονα αρχίζει να αντιλαμβάνεται το στίγμα της ταυτότητας του περιοδικού. Διακρίνει δηλαδή, τον ψίθυρο της καθημερινότητας και την κραυγή των αγώνων. Το γεφύρωμα ανάμεσα στο χτες και το σήμερα. Το δυνατό και το αδύνατο. Την αμφισβήτηση και την απόρριψη.

Το *Κοκτέιλ* κυκλοφόρησε με το ίδιο σχεδόν στυλ δυόμισι χρόνια και συμπλήρωσε τριάντα (30) τεύχη το Δεκέμβριο του 1977 για να μετονομαστεί από το τριακοστό πρώτο (31) τεύχος (Γενάρης 1978) σε *Γιατί*, οριοθετώντας έτσι δύο περιόδους κυκλοφορίας μέχρι το 1980: Η πρώτη 1975-1977 ως *Κοκτέιλ*, και η δεύτερη 1978-1979 ως *Γιατί*. Σημειώνουμε ότι με σταθερή αριθμηση και περιοδικότητα συνεχίζει μέχρι σήμερα και το τρέχον τεύχος του μηνός Απριλίου 2006 είναι το τριακοσιοστό εβδομηκοστό (370). Πρόκειται δηλαδή για ένα περιοδικό της Περιφέρειας που διέσχισε τη δύσκολη διαδρομή των 30 και πλέον χρόνων σηματοδοτώντας εκ των πραγμάτων το πρόσφατο και το απώτερο παρελθόν με το υλικό που κουβαλάει στο ανθεκτικό όχημά του.

Στην παρούσα εισήγηση επιχειρούμε να προσδιορίσουμε τον ιστορικό ρόλο του περιοδικού *Γιατί* στη δεκαετία του '70. Εξασφαλίζουμε έτσι μια απόσταση ικανοποιητική και εμμένουμε μόνο στο χρονικό διάστημα που καλύπτουν τα τεύχη 1-54 (Ιούλης-Δεκέμβρης 1979) όπου και διαμορφώνεται η προβληματική του περιοδικού σε σχέση με τις ειδικές πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν στον ελληνικό χώρο. Ο νεαρός τότε εκδότης αλλά και οι πλείστοι των πρώτων συνεργατών του, εντάσσονται στο γενικότερο κλίμα των αναζητήσεων της γενιάς του '70 και ως εκ τούτου προσκομίζονται στοιχεία αναγκαία για την πληρέστερη κατανόηση της εποχής αλλά και για την πολιτισμική παρέμβαση του περιοδικού στο χώρο των Σερρών.

Το πεδίο έρευνας εντοπίζεται πρώτα στη θεματική ύλη του περιοδικού και ύστερα στις παρεμβατικές του προθέσεις όπως διαμορφώνονται κυρίως

ξίς». Στα υπόλοιπα υπογράφει κυρίως ο εκδότης Βασίλης Τζανακάρης, εκτός και από τα τεύχη 24, 25, 26 που φέρουν την υπογραφή του Μιχάλη Τσαντήρη και τα τεύχη 19/20 και 21 όπου υπογράφει ο Τάσος Μανθόπουλος. Στα τεύχη 2 και 3 η υπογραφή παραλείπεται, πιθανόν εκ παραδρομής. Στο τχ. 4 παραλείπεται ο τίτλος.

από τις μόνιμες στήλες³ και τα πολύμορφα αφιερώματά του⁴.

Η διαχείριση της μνήμης

Με το πρώτο τεύχος, το οποίο παρουσιάσαμε στα εισαγωγικά της ανακοίνωσής μας, ο μέσος αναγνώστης αντιλαμβάνεται απ' το εξώφυλλο κιόλας την παρεμβατική πρόθεση του εκδότη: Οι ρυθμοί της Μακεδονικής πόλης με την καθημερινή πρακτική της από τη μια και τα εθνικά ή διεθνή γεγονότα που σφραγίζουν τους χρονότοπους της υφηλίου από την άλλη, είναι τα βασικά υλικά στο περίεργο αυτό κοκτέιλ που προσφέρεται στους αναγνώστες των Σερρών και όχι μόνο.

Οι πληγές της Ιστορίας αποτυπωμένες στο πρώτο κιόλας εξώφυλλο ενός τουριστικού και ενημερωτικού περιεχομένου περιοδικού!

Στο δεύτερο τεύχος, η γροθιά με τις αλυσίδες, το επικίνδυνο παιχνίδι με τα γράμματα της Ειρήνης, δίπλα στο κείμενο «Κύπρος 1974 (Μαρτυρίες και σημειώματα)». Αλλά και στο τρίτο τεύχος, η θλίψη των καιρών πίσω από το φθινοπωριάτικο τοπίο και εκείνη της μάνας στη φωτογραφία με το εσταυρωμένο νησί, πλαισιώνουν το μονόστηλο «Η λιτανεία της φρίκης».

Στα επόμενα τεύχη, το κείμενο του εξωφύλλου υποχωρεί, όπως ο θυμός του νέου που κατευνάζει και μετατρέπεται σε πείσμα αγωνιστικό και σε άκαμπτη θέληση για νέο σχεδιασμό. Ο υπότιτλος γίνεται *Μηνιαία Επιθεώρηση*. Μένει η φωτογραφία που αιχμαλωτίζει την προσοχή του αναγνώστη και οι χαρακτηριστικές λεζάντες σε ορισμένα ή οι τίτλοι που παραπέμπουν στα σπουδαιότερα από τα περιεχόμενα των τευχών. Αναφέρουμε επιλεκτικά: Το περιστέρι της Ειρήνης (τχ. 6), η ξυλογραφία του Τάσσου (τχ. 9), το συμβολικό «Δεύτε λάβετε φως» (τχ. 10), το σκίτσο του δικτάτορα κι ο στίχος του Σεφέρη «Κύριε βόηθα να θυμόμαστε», (τχ. 14), ο Μακάριος (τχ. 27), Εκλογές του '77 (τχ. 29), είναι μερικά απ' τα εξώφυλλα του *Κοκτέιλ* που αφορούν την πολιτική επικαιρότητα χωρίς να λείπουν κι εκείνα που συνειδητά ανασκαλεύουν τη μνήμη του ιστορικού παρελθόντος. Η αντίσταση '41-'44 είναι το προσφιλέθιμο θέμα του εκδότη (τχ. 16, τχ. 28), γι' αυτό ο Μάης του '44 στην Καισαριανή, η φωτογραφία του περιοδικού της Κα-

3. Για τη μόνιμη στήλη «Ένα θέμα κάθε μήνα» βλ. σημ. 1. Η επόμενη ενυπόγραφη στήλη έχει τίτλο «Γράμμα από τον εκδότη» και εγκαινιάζεται από το τχ. 19/20 (Γενάρης-Φλεβάρης 1977) και συνεχίζει μέχρι το τχ. 30 (Δεκέμβριος 1977) του *Κοκτέιλ* και μετά στο *Γιατί* από τχ. 31 (Γενάρης-Φλεβάρης 1978) διατρέχει όλη την περίοδο που εξετάζουμε έως το Δεκέμβριο του 1977. Η στήλη «Ψίθυροι», αρχίζει από το πρώτο τχ. 31 (Γενάρης-Φλεβάρης 1977) και φτάνει μέχρι τχ. 46 (Απρίλιος 1979).

4. Αφιερώματα αναγράφονται στα εξώφυλλα, αφιερώματα όμως υπάρχουν και μέσα στα τεύχη όπως τουλάχιστον χαρακτηρίζονται από τον υπέρτιτλο της σελίδας. Για τα Αφιερώματα των *Κοκτέιλ*, *Γιατί* βλ. «Ανθολόγιον»... *Ερωτικών και άλλων τινών αισθημάτων, έκδοση για τα 150 τεύχη του Γιατί*, Σέρρες, 1987, σσ. 99-100 και Μ. Καρπόζηλου, *Τεύχη Αφιερώματα των Ελληνικών περιοδικών (1879-1997)*, Αθήνα, εκδόσεις *Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός*, 1999, σσ. 287, 340.

τοχής «Σύνθημα», (τχ. 19/20), το σκίτσο του Αραμπατζή με τον αντάρτη να θρυμματίζει το ναζιστικό σύμβολο (τχ. 28), ανεβάζουν στο 80% το ποσοστό των εξωφύλλων με εικονογράφηση πολιτικού και εθνικού περιεχομένου. Το υπόλοιπο 20% μοιράζεται σε αθλητικά ή διάφορα άλλα θέματα⁵.

Αλλά και στο εσωτερικό των σελίδων δεν παραλείπονται ανάλογες αναφορές άλλοτε με τη μορφή συνεντεύξεων και έρευνας κι άλλοτε με τη δημοσίευση ή και αναδημοσίευση αρχείων από άλλες πηγές⁶.

Η διαχείριση της μνήμης ανήκει στην παρεμβατική πρόθεση του ίδιου του εκδότη και είναι σαφώς διατυπωμένη στις μόνιμες στήλες «Ένα θέμα κάθε μήνα»⁷ (τχ. 1-18), «Γράμμα από τον Εκδότη»⁸ ή ακόμα και στα ρεπορτάζ που επιμελείται ο ίδιος και οι συνεργάτες του⁹.

Η ιστορική μνήμη εκτίθεται στο τρίποδο του χρόνου. Εντοπίζει δηλαδή μια διανυμένη απόσταση, με δύο σημαντικά χρονόσημα, χτες-σήμερα, και τα παραδίδει στο αύριο. Το βλέμμα του διαρρηγνύει το παρελθόντα χρόνο και τον ζευγαρώνει με τον παρόντα. Επιχειρεί μια ιστορική ερμηνεία των γεγονότων αναμοχλεύοντας τις ομοιότητες και τις συνέπειες τους όπως: «1945-1975» (τχ. 1), «Φθινόπωρο '41: Ροδολαίβος - Φθινόπωρο '73: Πολυτεχνείο» (τχ. 17), «4 Αυγούστου 1936 - 21 Απριλίου 1967...» (τχ. 22). Σημαδιακές ημερομηνίες για την πολιτική και εθνική ιστορία μας.

Αλλά και οι συσχετισμοί αυτοί να μην γίνονταν, ο αρχικός σκοπός θα υπηρετούνταν γιατί το ίδιο πνεύμα διακατέχει και τους συνεργάτες που καταπιάνονται με τέτοια ιστορικά γεγονότα ή με θεωρητικές προσεγγίσεις της ιστορίας. Ξεχωρίζουμε τα άρθρα του Μιχάλη Τσαντήρη «Φασισμός. Η τελευταία μορφή αγώνα του καπιταλισμού», «Εθνάρχης Μακάριος» και «Συντηρητισμός και Επιστήμη» (τχ. 26, 29 αντίστοιχα). Επίσης «Βαρσοβία: Η μαρτυρική πρωτεύουσα της Ειρήνης» του Στέλιου Γεράνη (τχ. 25), «Τέχνη και Αντίσταση» του Γιώργου Καφταντζή», «Το Μεγάλο όχι του Λαού» του Μ. Κυπραίου (τχ. 28).

Μια άλλη ανάγνωση του περιοδικού θα φέρει στην επιφάνεια σελίδες αφιερωμένες στην ιστορία των Σερρών. Από το τχ. 16 το περιοδικό παρεμβαίνει επισημαίνοντας την ανάγκη για σωστή διαχείριση των μνημείων

5. Γράφημα της λέξης «Γιατί» και εξαγγελία του νέου ονόματος του περιοδικού (τχ. 30), Ρετρό (τχ. 23), Καραγκιόζης (τχ. 12), Πανσερραϊκός (τχ. 7/8), Εθνικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου (τχ. 4).

6. «Το μήνυμα του '40/Αφιέρωμα» (τχ. 4), «Το αληθινό '21» (στη στήλη «Ένα θέμα κάθε μήνα») (τχ. 9), Η συνέντευξη του Γιώργου Καφταντζή για την Κρήτη του '41 (τχ. 4).

7. Για τη στήλη «Ένα θέμα κάθε μήνα», βλ. ό.π. σημ.1.

8. Τχ. 19/20 κ.ε. Σημειώνουμε ότι τα «Γράμματα απ' τον εκδότη» του Βασίλη Τζανακάρη εκδόθηκαν το 1986 απ' τις εκδόσεις του περ. *Γιατί*.

9. Βλ. «Ερχομαι από την Ισπανία» (τχ. 15), «Ο Θωμάς Συμεωνίδης μιλά στο Κοκτέιλ: "Έτσι σωθήκαμε το Φθινόπωρο του '41"/Μια ζωντανή μαρτυρία για τη συμφωνία με το Θάνατο στο Ροδολαίβο πριν 35 χρόνια» (τχ. 17) κ.ά.

της περιοχής (ο λόγος για το Τζιντζερλί Τζαμί, το «Μοναδικό τέμενος»). Στο τχ. 17 το περιοδικό επαινεί την απόφαση του Ορφέα Σερρών για τα διατηρητέα παλιά Σερραϊκά χτίσματα. Το κείμενο «Σέρρες: Η κιβωτός, της εκπαίδευσης και του πνεύματος» (τχ. 19/20) καταγράφει την πνευματική και εκπαιδευτική κίνηση της πόλης του 1920. Στο τχ. 23 «Η Σερραϊκή Πρωτομαγιά» του Ν. Ε. Πέτροβιτς με σπάνιες φωτογραφίες είναι ένα “ρετρό” στα χρόνια που έφυγαν.

Η επικαιρότητα

Στο ίδιο πνεύμα εντάσσονται και προβλήματα της επικαιρότητας για τα οποία το περιοδικό παίρνει θέση. Κρούσματα αρχαιοκαπηλίας αναγκάζουν τη σύνταξη να ενημερώσει τους αναγνώστες για τη σχετική νομοθεσία (τχ. 29). Αδιέξοδα πολεοδομικά επιβάλλουν την ανάλογη έρευνα με τίτλο «Όχι άλλα τσιμεντένια πρόσωπα» στην οποία δημοσιεύονται τα πορίσματα και αποκλειστικό φωτογραφικό υλικό καθώς και οι προτάσεις του περιοδικού (τχ. 26 αφιερωματικό). «Η παιδεία: Ώρα μηδέν» του Αγγ. Κολοκοτρώνη στα “Επίκαιρα σημειώματα” (τχ. 21), «Ο Σταύρος Πατρινιός ψάχνει τις πληγές της πόλης μας» στα “Στιγμιαία και Διαρκή” (τχ. 23), «Ο μαζικός αγώνας της αγροτιάς μας για τιμές ασφαλείας» (τχ. 24) στη στήλη “Αγροτικός κόσμος”. Αλλά και οι “Επικαιρότητες”, “Οι ψίθυροι” του ρεπόρτερ, τα “Χρονογραφήματα” και μερικές φορές τα “Ευθυμογραφήματα” του περιοδικού συνθέτουν αυτό το είδος των προθέσεων του.

Επιπλέον, ένας μεγάλος αριθμός συνεντεύξεων καταχωρούνται για τον ίδιο λόγο. Το αίτημα της Ελληνικής Νεολαίας του 1977 για ψήφο στα 18, το ψήφισμα των Σερραίων τον Αύγουστο του 1977 για ίδρυση Πανεπιστημιακής σχολής στην πόλη τους (τχ. 28), η θέση των πολιτικών νεολαιίστικων οργανώσεων για το θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων (τχ. 29), είναι ενδεικτικά δημοσιεύματα.

Δημοσιεύει επίσης επιστολές αναγνωστών ή προβάλλει τη γνώμη των Σερραίων γύρω από τα προβλήματα της πόλης με τη μορφή «Γκάλοπ» (τχ. 24). Δημοσιεύει ψηφίσματα, αιτήματα θέσεις και αντιθέσεις. Ανασκαλεύει ακόμη και θέματα του τύπου «Ποια είναι η θέση των πνευματικών ανθρώπων μπροστά στα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας». Για το σκοπό αυτό διεξάγει έρευνα και συλλέγει απαντητικά στην ερώτηση κείμενα από επώνυμους καλλιτέχνες και συγγραφείς, αξιοποιώντας πρωτίστως τον πνευματικό κόσμο των Σερρών. Σχηματίζεται ένα ανθολόγιο απόψεων στο οποίο συμμετέχουν: Οι ζωγράφοι Χάρης Πετρακογιάννης (τχ. 18), Σταύρος Εμμανουηλίδης (τχ. 19/20), Νίκος Κολόμβος (τχ. 21), Βασίλης Βαφειάδης (τχ. 23), Πάνος Παπαγιώργος. Οι τραγουδιστές Σταύρος Αβραμόγλου και Γιώργος Σαλάμπασης (τχ.). Ο γλύπτης Νίκος Λιθαρής (τχ. 9). Ο ιστορικός και ποιητής Γιώργος Καφαταζής (τχ. 10). Οι λογοτέχνες Στέλιος Γεράνης (τχ. 24), Λεία Χατζόπουλου-Καραβία. Ο ιστορικός της λογοτεχνίας Ρένος

Η. Αποστολίδης. Ο διευθυντής και εκδότης του περιοδικού *Ηπειρώτικη Εστία*, Δημήτριος Κόκκινος κ.ά.

Η ιδεολογία του περιοδικού υπηρετείται και από άλλους συνεργάτες του¹⁰. Ιδιαίτερη αναφορά κάνουμε στα εύγλωττα σκίτσα του Χριστόφορου Μελίδη¹¹ και του Γιάννη Αραμπατζή¹² που συνεχίζονται και στο *Γιατί*.

Στο τριακοστό (30^ο) φύλλο λήγοντος του έτους 1977, με το «Κοκτέιλ Αντίο», ο εκδότης υπογράφει το τέλος της πρώτης θητείας και προαναγγέλλει αλλαγές στον τίτλο και στη σελιδοποίηση ειδοποιώντας τους αναγνώστες ότι από τον επόμενο χρόνο «το περιοδικό περνάει σε καινούργια χαρακώματα [...]. Αλλάζουν οι σελίδες αλλάζει ο τίτλος και μόνον η γραμμή του μένει στερεή και αταλάντευτη»¹³.

Η εμφάνιση του *Γιατί*

«Διαβάζοντας το τελευταίο “Κοκτέιλ” και περιμένοντας το νέο “Γιατί”» είναι ο τίτλος που συναντάει ο αναγνώστης στη στήλη «Ψίθυροι... Ψίθυροι... Ψίθυροι...», του πρώτου διπλού τεύχους του περιοδικού *Γιατί* που κυκλοφόρησε αρχές 1978 συνεχίζοντας την αρίθμηση του *Κοκτέιλ*. Η στήλη φιλοξενεί επιστολές αναγνωστών που χαιρετίζουν την έκδοση με τον νέο τίτλο αφού ο προηγούμενος «ο ξενικός και ο φθηνός τόσο τον αδικούσε»¹⁴, ή επιχειρούν παράλληλα το σχολιασμό του: «*Η λέξη Γιατί έχει πολλές σημασιολογικές αποχρώσεις και άπειρες προεκτάσεις. Είναι ερώτηση, απορία, εδώ διαμαρτυρία, αντίρρηση (στο σαθρό κατεστημένο). Το Γιατί απαιτεί απόκριση στα λογής προβλήματα, απολογία στα σφάλματα και τα στραβά [...]*»¹⁵.

Οι επιστολές συνεχίζουν¹⁶ και έμμεσα συνυπογράφουν τις δηλώσεις του

10. Ονόματα συνεργατών βλ. παρακάτω σημ. 18 και στο τέλος: Βιβλιογραφικά στοιχεία, Π Συνεργάτες.

11. «Μικρός τουριστικός οδηγός. Τουρκία: Η χώρα των λουλουδιών» (τχ. 16), «Τι έκανες στον πόλεμο... Μαμά» (τχ. 17), «Η ιστορία ενός αυγού» (τχ. 22).

12. «Οι περιπέτειες της Δημοκρατίας στις εκλογές» (τχ. 29).

13. «Αγαπητοί φίλοι: Με το έμπα του χρόνου η αναφορά μας[...]. Το περιοδικό μας περνάει σε καινούργια χαρακώματα. Αλλάζουν οι σελίδες του. Αλλάζει ο τίτλος του. Αλλάζουν τα θέματά του. Και μόνο η γραμμή του μένει στερεή κι αταλάντευτη σα μπούσουλαι να μας δείχνει το δρόμο του για αγώνα[...]. Έτσι αγαπητοί φίλοι, σας αποχαιρετούμε, αλλά ταυτόχρονα και σας καλωσορίζουμε στο καινούργιο αγωνιστικό μας μετερίζι: Το *Γιατί*. Είναι το «παλιό» Κοκτέιλ σε καινούργιους αγώνες». [Ακολουθεί υπογραφή, τόπος, ημερομηνία: Βασίλης Τζανακάρης Σέρρες- Δεκέμβρης του '77].

14. Επιστολή Κ. Μπίρκα, τχ. 31 (Γενάρης-Φλεβάρης 1978).

15. Η επιστολή δημοσιεύτηκε στη στήλη “Ψίθυροι” τχ. 32/33 (Μάρτης 1978).

16. «Στην επαρχία την τρομοκρατούμενη, την αλλοιωμένη επαρχία τέτοιες μικρές και μεγάλες φωνές ελπίδας συντηρούν την ετοιμοθάνατη αισιοδοξία μας [...]. Είμαι κι εγώ παιδί του πολέμου και μ’ αγγίζουν τα γραφτά του περιοδικού», Επιστολή Ράλλη Κοψίδη (Αθήνα, Φεβρ. 1978). Ανάλογο σχόλιο διαβάζουμε στην εφ. *Τα Νέα*: «Τολμηρή αρθρογραφία και ενδιαφέρον ρεπορτάζ. Ευρύ φάσμα θεμάτων αλλά και ντόπιων προβλημάτων σ’

περιοδικού όπως εξαγγέλθηκαν στο «Αντίο Κοκτέιλ» ή όπως εκφράζονται αμέσως μετά από το συνεργάτη του περιοδικού Στ. Πατρινιό: «*Ποιότητα ζωής είναι η βάση όλων των ιδεολόγων, όλων των αγώνων. Το Κοκτέιλ είναι Γιατί. Το περιοδικό μας πήρε ένα όνομα για να θυμίζει τα τεράστια Γιατί που μας κυκλώνουν, τα πολλά προβλήματα που πρέπει να φροντίσουμε να λύσουμε όσο μπορούμε για να βελτιώσουμε κάπως την κοινωνία σκοπεύοντας στην ποιότητα της ζωής μας [...]. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια το ΓΙΑΤΙ προσκαλεί τους αναγνώστες του σε μια επαφή αρχικά με αλληλογραφία[...]. Γράψτε μας ό,τι σας απασχολεί ό,τι νομίζετε, ό,τι χρειάζεται αντιμετώπιση και λύση. Το ΓΙΑΤΙ θ' ασχοληθεί μ' όλες τις περιπτώσεις και σ' όλες θα απαντήσει[...]. Θέλει να πιστεύει ότι απευθύνεται σε προοδευτικούς ανθρώπους που σε καμιά περίπτωση δε θέλουν τον εαυτό τους "άχρηστο πολίτη". Πρόσκληση λοιπόν στην αγωνιστική μας προσπάθεια για ποιότητα ζωής»¹⁷.*

Και νέος υπότιτλος

Η νέα έκδοση έχει αλλάξει και τον υπότιτλο από *Μηνιάτικη Επιθεώρηση σε Μηνιάτικη Επιθεώρηση Πολιτικού Κοινωνικού και Πολιτιστικού Προβληματισμού*, υποδηλώνοντας τους άξονες της νέας θεματολογίας την οποία και υπηρετεί με συνέπεια. Διατηρεί σε γενικές γραμμές μερικές στήλες, αφαιρεί το βόμβο της καθημερινότητας που δεν άφηνε να φανούν ικανοποιητικά τα μεγάλα θέματα, περιορίζει τις διαφημίσεις στις πρώτες και τελευταίες σελίδες του περιοδικού, προσέχει περισσότερο τη σελιδοποίηση και επιμένει στη φιλοτέχνηση των εξωφύλλων και κυρίως πλαταίνει τους οριζόντες των θεμάτων με ιδιαίτερη έμφαση στην πνευματική ζωή και στην Ιστορική Μνήμη. Τα κείμενα βγαίνουν πιο ρωμαλέα και στους τακτικούς συνεργάτες του προστίθενται συνεχώς αξιόλογοι άνθρωποι¹⁸.

«Στας Σέρρας» και πέρα από τας Σέρρας

Τα προσφιλή, κατά την πρώτη θητεία του περιοδικού, εθνικά και πολιτικά θέματα, με τη μετονομασία σε *Γιατί*, διευρύνονται στη λογική ενός καθολικού αντιστασιακού πνεύματος απέναντι στη βία του πολέμου ή στην κατάργηση των πολιτικών ελευθεριών. Με αυτή τη μορφή συνεχίζουν να

ένα χώρο που μονοπωλείται η εθνοφοροσύνη». Κώστας Ρεσβάνης (16/5/79).

17. Στ. Πατρινιός, *Για ποιότητα ζωής*, τχ. 32/33 (Μάρτης 1978).

18. Αναφέρουμε ονόματα τακτικών συνεργατών και στις δύο περιόδους της έκδοσης: Αραμπατζής Γιαν., Αραμπατζής Ν., Βυσώκαλη Φωφώ, Βαβαλίδης Αρ., Βλαχιπέης Ερ., Βουγιουκλής Θ., Θαλασσινός Σέφης, Θώβου, Καϊτατζή Σοφία, Καφταντζής Γ., Κολοκοτρώνης Αγγ., Κουκουβάτσος Εμμ., Κουνούπης Κυρ., Μελίδης Χριστόφορος, Μετσομενίδης Θανάσης, Μπίρκας Κ., Μπολέτη Μαρία [=Μαρία Καραογλάνη], Λαγγαλής Θ., Παπαδόπουλος Εμ., Πατρινιός Στ., Σκυλίτσης Δ., Σοφιδιώτης Π., Σταμπούλογλου Αν., Στεφάνογλου Κ., Τσαντήρης Μιχ., Τσίγκαλος Γ., Τσίγκαλου Σ., Φακή Λένα.

είναι θεματικοί πόλοι έλξης και εντοπίζονται στον Ελλαδικό αλλά και στον παγκόσμιο χώρο¹⁹.

Το *Γιατί* αρχίζει να δημιουργεί μια πολιτισμική εστία στον επαρχιακό χώρο της Βορείου Ελλάδας την οποία φροντίζει να τροφοδοτεί σιγά-σιγά με ανάλογο υλικό που αναζητά εντός και εκτός Σερρών. Εννοούμε πρώτα το πάθος του εκδότη να εντοπίζει αρχεία, να αναζωογονεί τα ιστορικά τεκμήρια και να τα φέρνει στο φως της δημοσιότητας με σπάνιες παλιές φωτογραφίες στα ολοσέλιδα των αφιερωματικών τευχών (π.χ. «Οι Σέρρες... τότε», τχ. 45) ή διάσπαρτα στις «ρετρό» γωνίτσες με τα λυρικά σχόλια της Μαρίας Καραογλάνη (τχ. 41, τχ. 42, τχ. 43/44). Αυτή η ευγενής παρέμβαση στη διαχείριση των προσωπικών κειμηλίων του Σερραίου πολίτη καλλιεργούσε το ενδιαφέρον του καθενός χωριστά που έσπευδε να παραχωρήσει φωτογραφικό υλικό ή άλλα στοιχεία όπως προκύπτει απ' τα δημοσιευμένα ονόματα όσων «ευγενώς παραχώρησαν» τέτοιο υλικό. Ίσως εδώ εντοπίζεται το πρόπλασμα της *Εικονογραφημένης Ιστορίας των Σερρών* του Β. Τζανακάρη (1995) η οποία προστίθεται στην υπάρχουσα βιβλιογραφία που τιμά και προβάλλει την πόλη.

Σ' εκείνα τα πρώτα *Γιατί*, της διετίας 1978-1979, είναι επίσης διακριτά τα ανοίγματα προς τις άλλες πόλεις της Βορείου Ελλάδας υποδηλώνοντας τον αγώνα για μια ενδυναμωμένη παρουσία της επαρχίας μέσα από ένα περιφερειακό έντυπο. Το αφιέρωμα στην Καβάλα, το αφιέρωμα στη Θεσσαλονίκη, οι σελίδες για την Κοζάνη και τα έθιμα της Θράκης, το φεστιβάλ της Δράμας, τι άλλο μπορεί να είναι παρά η σοδειά που κουβαλούσε ο Μέρμηγκας Πόθος του εκδότη μαζί με την «περιρρέουσα ατμόσφαιρα των Βαλκανίων» όπως χαρακτήρισε το αρχείο του Β. Τζανακάρη, ο Π. Τατσόπουλος²⁰;

Στας Σέρρας και πέρα από τας Σέρρας ισχύει και για το χώρο της τέχνης

Για την προβολή της καλλιτεχνικής ζωής το περιοδικό στη δεύτερη «θητεία» του φαίνεται περισσότερο απαιτητικό. Τα όσα συμβαίνουν στην καλλιτεχνική ζωή των Σερρών συναντιόνται στο περιοδικό με παράλληλα γεγονότα και προσωπικότητες του υπόλοιπου ελληνικού κόσμου και είναι αξιοπρόσεκτα: Η Μελίνα Μερκούρη (τχ. 39) στη συνέντευξη της Σοφίας Καϊτατζή (ανταποκρίτρια του περιοδικού στη Σουηδία). Ο Θάνος Μικρούτσικος (τχ. 42), ο Απόστολος Καλδάρας (τχ. 46), ο Γιώργος Νταλάρας (τχ. 54) κι ο Γιάννης Μαρκόπουλος (τχ. 49/50) σε αποκλειστικές συνεντεύξεις του Σερραίου Σταύρου Αβράμογλου. Οι ρεμπέτες (Μαρίνος Γαβριήλ, Μπαγιαντέρας-Γκόγκος και άλλοι δημιουργοί του λαϊκού τραγουδιού) στη «Μονο-

19. Βλ. Στ. Καρύδα, «Το χρονικό της Κατοχής» (τχ. 54). Χρ. Κοσμίδη, «Η μάχη του Αλή Μπαμπά». Β. Τζανακάρη, «Χιροσίμα» (τχ. 41) κ.λπ. Σ. Καϊτατζή, «Περού. Μια πρωτότυπη δικτατορία» (τχ. 48). Μιχ. Τσαντήρη, «Αριστεριστές κι επαναστάσεις» (τχ. 48) κ.λπ.

20. Π. Τατσόπουλου, «Το άλλοθι», περ. *Γιατί*, τχ. 298-299 (2000).

γραφία για το *Ρεμπέτικο*» του Βασίλη Τζανακάρη (τχ. 43/44). Ο Θανάσης Βέγγος (τχ. 48) στη συνέντευξη του Μανώλη Παπαδόπουλου.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα η ενασχόληση του περιοδικού με τη Νεοελληνική Λογοτεχνία. Αυξάνουν οι σελίδες της ποίησης²¹ και εμφανίζονται οι πρώτες δημοσιεύσεις νεοελληνικού διηγήματος²² κριτικού δοκιμίου²³ ακόμα και αφιερωματικών σελίδων (ξεχωρίζουμε την αποκλειστική συνέντευξη του Β. Τζανακάρη με την ηρωίδα του βιβλίου «*Η Δασκάλα με τα χρυσά μάτια*» του Στρατή Μυριβήλη)²⁴.

Η επιλογή δε φαίνεται να γίνεται με κάποιο συγκεκριμένο κριτήριο, αλλά αφήνεται στην κρίση των συνεργατών που υπηρετούν τους αντίστοιχους χώρους και κατά κανόνα τηρούν τη γραμμή του περιοδικού, ρίχνοντας εκλεκτικές ματιές στο παρελθόν. Εννοούμε ότι πέρα από τους συνεργάτες λογοτέχνες ή δημοσιογράφους π.χ. Ερρ. Βλαχμπέη, Κ. Μπίρκα, Θ. Μετσίμενιδη, Μιχ. Τσαντήρη, Γιωργ. Καφτατζή, Δημ. Σκυλίτση, Μ. Μπολέτη [=Μαρία Τζανακάρη], Κυρ. Κουνούπη, Ελευθ. Χασαπίδη κ.ά., ο αναγνώστης θα σταθεί στο διήγημα του Καραγάτση, στο «Τραγούδι» του Ναζίμ Χικμέτ, στα αδημοσίευτα ποιήματα της Ρίτας Μπούμη-Παπά, ή στους στίχους των μεγάλων ποιητών Σεφέρη, Ελύτη, Ρίτσου, Σικελιανού, Βάρναλη, που ρίχνονται ως ακριβές ψηφίδες ανάμεσα στα κείμενα.

Προσθέτουμε επίσης την περιορισμένη και κατά καιρούς στήλη για τις νέες εκδόσεις²⁵ αλλά και τα έντυπα που φτάνουν στα γραφεία του περιοδικού επισημαίνοντας πάλι την εξακτίνωση της πνευματικής επικοινωνίας με το κέντρο, την υπόλοιπη Ελληνική Περιφέρεια και την Κύπρο²⁶. Το *Γιατί*

21. Θώβου (τχ. 31, τχ. 32, τχ. 33, τχ. 45, τχ. 49/50). Γ. Καφτατζή (τχ. 33). Δημ. Σκυλίτση (τχ. 38, τχ. 45, τχ. 51). Β. Τζανακάρη (τχ. 33, τχ. 34, τχ. 35, τχ. 37, τχ. 53 κ.ά.). Γ. Σμυρνιώτη (τχ. 40, τχ. 45, τχ. 52, τχ. 53). Μ. Μπολέτη (τχ. 34, τχ. 37, τχ. 40). Γ. Τσίγκαλου (τχ. 54). Αντ. Μιχαηλίδη (τχ. 42). Ε. Χασαπίδου (τχ. 47, τχ. 48, τχ. 51, τχ. 52). Κ. Κουνούπη (τχ. 49/50). Ρίτα Μπούμη-Παπά (τχ. 49/50) κ.ά.

22. Διηγήματα: Ερ. Βλαχμπέη, «Οι Αντίθετοι» (τχ. 15) και «Οι δρόμοι δε μένουν άδειοι» (τχ. 49/50). Θ. Μετσίμενιδη, «Το μεγάλο χρέος του Ηλία Ζαγόρη» (τχ. 34). «Ο Αρμαγιάς» (τχ. 51). Κ. Μπίρκα, «Απ' τη Βίγλα του Κουλέου» (τχ. 37). Μιχ. Καραγάτση, «Σίδηρος, Χαλκός, Χάλυψ» (τχ. 42) κ.ά.

23. Μ. Τσαντήρη, «Το φίλημα του Μ. Μητσάκη» (τχ. 32/33). Μ. Καραογλάνη, «Τα ερωτικά τραγούδια της Ρίτας Μπούμη Παπά» (τχ. 49/50). Θ. Μετσίμενιδη, «Πόλεμος και Λογοτεχνία» (τχ. 37) και του ίδιου «Μιχάλης Τσαντήρης: Μια αδρή μορφή της επαρχιώτικης λογοτεχνίας» (τχ. 49/50). Μ. Μπολέτη [=Μ. Καραογλάνη], «Μ. Καραγάτση, Το τελευταίο μυθιστόρημα» (τχ. 42) κ.ά.

24. Β. Τζανακάρη, «Πώς γνώρισα την πραγματική δασκάλα με τα χρυσά μάτια» (τχ. 49/50).

25. Σημειώνουμε το *Πανσερραϊκό Ημερολόγιο* του Σταύρου Κοταμανίδη, *Παρανοϊκά και παραπλανημένα* του Κώστα Μπίρκα και τα *Δημοτικά τραγούδια* του Γ. Καφταντζή.

26. Εκτός από τα Σερραϊκά μαθητικά περιοδικά, *Μαθητική φωνή*, *Μαθητικές πέννες* και το περιοδικό της Ένωσης Φοιτητών σπουδαστών του Ν. Σερών *Παρουσία*, στα γραφεία έρχονται και τα εξής έντυπα κυρίως από την υπόλοιπη Ελλάδα: *Αιολικά Γράμ-*

φιλοδοξεί ν' ανοίξει κι άλλους δρόμους με συστηματικές πλέον ενέργειες. Πρόκειται για μια ανάγκη εξάπλωσης της δραστηριότητάς του όπως προκύπτει απ' τα βιβλιογραφικά στοιχεία του περιοδικού.

Τα γραφεία του επεκτείνονται το 1979 εκτός Σερρών στην Κομοτηνή (υπεύθυνος ο ΝΑ. Πουρτσίδης) και στην Καβάλα (υπεύθυνος ο Γιάννης Τζανίδης) ενώ σχεδόν παράλληλα εξασφαλίζει ανταποκριτή στην Αθήνα (το Σταύρο Αβράμογλου) και στη Σουηδία (τη Σοφία Καΐτατζή).

Η ανάγκη υπέρβασης του απομονωτισμού, στον οποίο καταδικάζονται ακόμη και σήμερα πολλά έντυπα της επαρχίας, ωθεί τον εκδότη να δημοσιεύει φλέγοντα γεγονότα της επικαιρότητας όχι μόνο τοπικού αλλά και γενικότερου ενδιαφέροντος και να προκαλεί σε διάλογο τους Σερραίους αναγνώστες.

Διαφημίσεις

Οι αλληπάλληλες αναγνώσεις ενός περιοδικού μοιάζουν σαν τις επίμονες ανασκαφές σε χώρους αρχαιολογικής αξίας. Κάθε φορά ανακαλύπτεται μια άλλη πλευρά του ιστορικού του ρόλου αξιολογούμενος συνήθως εκ των υστέρων.

Μια τέτοια περίπτωση θα προσθέσουμε εν ολίγοις, για να μην θεωρηθεί ότι η μέχρις εδώ οπτική της περιήγησης στις σελίδες του *Γιατί* καθορίστηκε αποκλειστικά από την ήδη εκφρασμένη άποψη των επωνύμων στα επεταικά αφιερώματά του που εστιάζονταν κυρίως σε θέματα ιστορίας, μαχητικότητας και πνευματικής αντίστασης²⁷.

Πρόκειται για τον όγκο των διαφημίσεων που καταχωρούνταν στο

ματα, *Απανεμιά* (Γιάννη Σαλβαρή), *Δρόμοι της Ειρήνης, Ελεύθερο πνεύμα* (Λάμπρου Μάλαμα), *Ζιζάνιο* (Φόρη Παροτίδη, Θεσ/νίκη), *Ηπειρωτική Εστία* (Γιάννενα), *Θρακική Εστία* (Τάσος Λαμπρόπουλος, Αλεξανδρούπολη), *Ιδεοδρόμο, Περραιβία* (Αθ. Φουστάνας, Ελασσόνα) *Σαμιζντάτ* (Γιώργος Καμπασακάλης/Γιώργος Παπαγεωργίου, Νικόκλεια Σερρών), *Σκιάθος* (Χρ. Χειμών), *Τομές* (Δημήτρη Δούκαρη, Αθήνα). Επίσης η *Ελληνοβελγική Επιθεώρηση* (Τρ. Θεοδωρίδη), τα *Ελληνοσοβιετικά χρονικά* και ο *Βωμός της τέχνης* (Θαλή Ρητορίδη, Ρώμη). Από την Λευκωσία της Κύπρου τα: *Ελεύθερα Κυθρέα, Κυπριακός Λόγος, Ελεύθερη Εποχή*.

27. Βλ. κυρίως στο περιοδικό *Γιατί* τχ. 298/299 (2000), «Αφιέρωμα στα 25 χρόνια»: α) Φρέντυ Γερμανού, «Γιατί διαβάζω το ΓΙΑΤΙ», ό.π. σ. 3. β) Λευτέρη Παπαδόπουλου, «Το Γιατί είναι το περιοδικό της Ελπίδας», ό.π. σ. 11. γ) Βάνας Χαραλαμπίδου, «Ένα μικρό ρουμπίνι στην κορυφή του μυαλού του», ό.π. σσ. 13-14. δ) Ηλία Κουτσούκου, «Γιατί έτσι μ' αρέσει», ό.π. σ. 15. ε) Θωμά Βουγιουκλή, «Γιατί Αυτόκλητα αναπολώ», ό.π. σ. 19. στ) Θ. Δ. Σαρηγιάννη, «25 Χρόνια Γιατί. Μετερίζι πνευματικής αντίστασης», ό.π. σ. 21. ζ) Νίκος Δήμου, «Περί της χρησιμότητας ή μάλλον απολύτου αναγκαιότητας του Γιατί», ό.π. σ. 22. Στο ίδιο κλίμα και τα σκίτσα του Ιωάννου [=Γιάννη Δημόπουλου], του Στάθη [=Στάθη Σταυρόπουλου] του ΑΚΟΚ [=Γιώργου Ακοκαλίδη] και Κώστα Μητρόπουλου, ό.π. σσ. 10, 12, 16, 18 αντίστοιχα. Στο ίδιο τεύχος σε ειδικό ένθετο, ο γραφίστας Άγγελος Σακάλογλου συνέλεξε και έστησε τα εξώφυλλα των *Κοκτέιλ* και *Γιατί* που καλύπτουν το χρονικό διάστημα 1975-2000.

περιοδικό, αφορούσαν το “ενημερωτικό περιεχόμενο” όπως εξαγγελλόταν στον αρχικό υπότιτλο, στηρίζοντας οπωσδήποτε οικονομικά την έκδοση. Οι διαφημίσεις είναι μια ενότητα ενδιαφέρουσα για οποιονδήποτε θελήσει να γνωρίσει ή να μελετήσει την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της πόλης των Σερρών, δείγμα βεβαίως και για τη γενικότερη κατάσταση της ελληνικής οικονομίας στην περίοδο που εξετάζουμε. Και το υπάρχον υλικό είναι άφθονο.

Παραγωγή, κατανάλωση, βιομηχανική ανάπτυξη, εμπορική κίνηση, τιμές προϊόντων, προτιμήσεις καταναλωτικού κοινού προσφέρονται ως πρωτογενές υλικό για τον ενδιαφερόμενο αναγνώστη. Ορυζοβιομηχανία, κλωστοϋφαντουργία, αρτοβιομηχανία, βιομηχανία χημικών προϊόντων αλλά και βιοτεχνίες γουναρικών ή δερμάτινων ειδών είναι μερικά από τα λήμματα που θα μπορούσαν να δώσουν μια εικόνα για την ανάπτυξη της περιοχής. Ενδιαφέρουσες επίσης πληροφορίες για την εκβιομηχάνιση της γεωργίας αντλούνται από τις διαφημίσεις γεωργικών μηχανημάτων²⁸ ντόπιων και εισαγόμενων ή αντιπροσωπειών που διοχέτευαν υλικά παντός είδους.

Ένας επίμονος αναγνώστης μπορεί να συγκεντρώσει όλα τα μοντέλα αυτοκινήτων που διαφήμιζαν οι αντιπροσωπεΐες εταιρειών στην Ελλάδα ή κάποιος άλλος να ανιχνεύσει μέσα από τη διατύπωση των διαφημιστικών μηνυμάτων τα χαρακτηριστικά της κοσμικής ζωής και ψυχαγωγίας, (ωράρια καταστημάτων, χώροι διασκέδασης, ποτά, φαγητά κ.λπ.)²⁹.

Οι τάσεις της αγοράς στον ενδυματολογικό τομέα, φανερώνεται στους διαφημιζόμενους “Νεωτερισμούς Ενδυμάτων” στις “Βιοτεχνίες ετοιμών Ενδυμάτων” και λιγότερο στα «Επί παραγγελία γυναικεία και ανδρικά ενδύματα» ή στην περιορισμένη διαφήμιση της ξενόγλωσσης Μπουτίκ.

Ακόμα και για τον εκπαιδευτικό κόσμο υπάρχουν ανάλογες προτάσεις. Βιβλιοπωλεία - χαρτικά, φροντιστήρια καλοκαιρινά για τις εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο (διεξάγονταν τότε Σεπτέμβρη), ιδιωτικά σχολεία, ιδιωτικά νυχτερινά Γυμνάσια και ιδιωτικές επαγγελματικές σχολές, αποκαλύπτουν την οικονομική και την κοινωνική όψη των εκπαιδευτικών προβλημάτων. Ενδιαφέρουσα η διαφήμιση τεχνικών σχολών στη Θεσσαλονίκη με το Πρότυπο Οικοτροφείο και τις παρεχόμενες υπηρεσίες στους οικοτρόφους³⁰.

28. Σπαρτικές μηχανές, πλατφόρμες δικής μας κατασκευής. Φρέζες παντός τύπου. Αροτρα. Καπνοφυτευτική μηχανές.

29. Για παράδειγμα η διαφήμιση μιας καφετέριας είναι κατά κανόνα διπλής όψης: Καφετέρια-Ντισκοτέκ ή Καφετέρια-Ζαχαροπλαστείο ή Καφετέρια-Σπαγγετερία. Όπως και η ψησταριά συνοδεύεται από πιτσερία ενώ το κέντρο και η ταβέρνα απλώς δέχεται τον επιθετικό της προσδιορισμό από τη δημοτική ή τα κατάλοιπα της επίσημης καθαρεύουσας (Χορευτικό Κέντρο ή Κοσμικόν Κέντρο!).

30. Βλ. οπισθόφυλλο τχ. 13 (Ιούλης 1976) και αλλού. Σημειώνουμε ότι στη διαφήμιση προστίθεται και η ανακοίνωση του Οικοτροφείου των Τεχνικών Σχολών “Προμηθεύς”. Στις παροχές περιλαμβάνονται «Διαμονή, πλήρης διατροφή, καθαριότητα ατομική και ρου-

Πληροφορία σημαντική που αποκαλύπτει τη δυσκολία των συνθηκών να μετακινηθεί και να εγκατασταθεί ο μαθητής των επαρχιακών πόλεων ή των απομακρυσμένων χωριών στη συμπρωτεύουσα για να σπουδάσει.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι οι έντυπες διαφημίσεις που απευθύνονταν στο αναγνωστικό κοινό για την προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών, παράλληλα κατέγραφαν οικονομικο-κοινωνικά φαινόμενα τα οποία αξιολογούνται με την εκ των υστέρων ανάγνωση.

Επιλογικά

Η πολιτισμική παρέμβαση του *Γιατί*, υπογραμμίζεται δεόντως από επώνυμους και μη αναγνώστες καθ' όλη τη διάρκεια της έκδοσής του, σε ευάριθμο αριθμό δημοσιευμάτων στον τοπικό αλλά και Αθηναϊκό τύπο. Ενδεικτική αναφορά κάνουμε στον εορταστικό τόμο του ίδιου του περιοδικού για τα 25 χρόνια της εκδοτικής του πορείας, όπου εκτός από συνεργασίες επωνύμων³¹ που έγραψαν αποκλειστικά για την επετειακή έκδοση του *Γιατί*, εντοπίζει επίσης κανείς σε επιστολές και σημειώματα αξιολογικούς χαρακτηρισμούς για την προσφορά του περιοδικού στην ιστορία και τον πολιτισμό όπως: «*Έντυπο μάχης, προβληματισμού και διαλόγου*», το χαρακτηρίζει ο Λευτέρης Παπαδόπουλος, ενώ ο Φρέντυ Γερμανός διακρίνει ότι «*πίσω απ' τις παλιές καρτ-ποστάλ και από τις κιτρινωμένες εικόνες*», που δημοσιεύονται, «*κρύβεται η άγραφη ιστορία ενός λαού*»³².

Συνοψίζοντας, καταλήγουμε ότι στις σελίδες του *Γιατί* κατά τη μακρόχρονη πορεία του, αποτυπώθηκαν με το δικό τους τρόπο τα πολιτισμικά και κοινωνικοπολιτικά συμφραζόμενα μιας εποχής. Ξεκίνησε ως ένα κοκτέιλ μεθυστικό με γεύση θυμού κι ελπίδας³³ γιατί γεννήθηκε αμέσως μετά τη Μεταπολίτευση, τότε που οι νεολαίοι “μετέτρεπαν την αμφισβήτηση σε πιο ριζοσπαστική στάση απέναντι στο κατεστημένο”. Στη συνέχεια μεγάλωσε και ανδρώθηκε μέσα στα ατέλειωτα ερωτηματικά που αρχίζουν με τη λέξη “γιατί”. Έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην ενημέρωση αλλά και στη διεύρυνση του προβληματισμού, εξοικειώνοντας κυρίως το μεγάλο κοινό με θέματα μνήμης σημαντικά. Προς το σκοπό αυτό έχει επιδοθεί στην αναδίφηση αρχείων που αφορούν την πόλη των Σερρών, την Κεντρική και Δυτική Μακε-

χισμού, ιατρική και παιδαγωγική παρακολούθηση, ψυχαγωγία, παραλαβή και αποστολή σπουδαστών και στο εξωτερικό. *Συνθήκες διαμονής άριστες στο ειδικό κτιριακό συγκρότημα της Σχολής*».

31. Από τον εορταστικό αυτό τόμο του *Γιατί*, τχ. 298/299 (2000), αναφέρω ενδεικτικά τα κείμενα των: Αλέξη Ζήρα, “*Καταγραφές κειμένων για τις Σέρρες σε ημερολόγια της Θεσσαλονίκης*”, (σ. 66), Ντίνου Χριστιανόπουλου, “*Δύο παραμύθια από το Νομό Σερρών*” (σ. 45), Γιάννη Κουβαρά, “*Αμφίδρομες Διαδρομές - Η ποίηση στα λεωφορεία - Τα λεωφορεία της ποίησης*” (σ. 237).

32. Βλ. ό.π. σημ. 27.

33. «*1975, Έτσι ξεκινούσαμε τότε*», “*Ανθολόγιον...*” *Ερωτικών και άλλων τινών αισθημάτων*, ό.π., σ. 95.

δονία και όχι μόνον. Δημοσιεύει κείμενα ιστορικά γιατί ρίχνει πρωτίστως το βάρος στην ιστορία. Από τις σελίδες του επίσης προβάλλονται και επανεκτιμούνται πρόσωπα και πράγματα του παρελθόντος από το λογοτεχνικό και καλλιτεχνικό χώρο ενώ παράλληλα επιλέγονται σύγχρονες προσωπικότητες και αντίστοιχα επίκαιρα θέματα, γιατί συνειδητά υπηρετεί και την τέχνη.

Προπάντων είναι ένα μακροβιότατο μαχητικό έντυπο που αναμφισβήτητα εντάσσεται στην πολιτισμική παράδοση των Σερρών.

Η ενασχόληση άλλωστε με τα παλαιά περιοδικά “*πέρα από οποιοδήποτε κίνητρο ή σκοπό, αποτελεί ένα συναρπαστικό και γοητευτικό ταξίδι, καθώς η ιστορία από παρελθόν γίνεται παρόν*”, όπως μας βεβαιώνει ο καθηγητής Χ. Λ. Καράογλου, ο οποίος με την ερευνητική του ομάδα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κατεξοχήν έχει επιδοθεί στην βιβλιογράφηση των παλαιών περιοδικών³⁴.

Η απήχηση όμως που μπορεί να έχουν τα περιοδικά, δεν είναι εύκολο ούτε απαραίτητο να εκτιμάται στην εποχή τους. Αντίθετα δικαιώνεται και ερμηνεύεται «*εκ των υστέρων μέσα στην προοπτική του χρόνου*», υποστηρίζει ο Δημήτρης Δασκαλόπουλος³⁵.

Μια τέτοια λοιπόν εκ των υστέρων ανάγνωση του περιοδικού *Γιατί*, μόνο για το διάστημα 1975-1979, επιχειρήσαμε στην παρούσα ανακοίνωση. Στο μέλλον επιδέχεται βεβαίως και άλλες πολλές αναγνώσεις.

34. Χ. Λ. Καράογλου (εποπτεία), *Περιοδικά Λόγου και τέχνης (1901-1940)*, τόμος πρώτος Αθηναϊκά περιοδικά (1901-1925), Θεσ/νίκη, εκδόσεις *University Studio Press*, 1996, σ. 9.

35. Δ. Δασκαλόπουλου, *Λογοτεχνικά περιοδικά της Αλεξάνδρειας (1904-1953)*, Αθήνα, *Διάττων*, 1990, σ. 13.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- A. Αργυρίου, *Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στους δύστηνους καιρούς (1941-1944)*, Αθήνα, εκδόσεις Καστανιώτη, 2001.
- M. Vitti, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, εκδόσεις Οδυσσέας, 2^η 1987.
- X. Λ. Καράογλου (εποπτεία), *Περιοδικά Λόγου και τέχνης (1901-1940)*, τόμος πρώτος Αθηναϊκά περιοδικά (1901-1925), Θεσσαλονίκη, εκδόσεις University Studio Press, 1996 και τόμος δεύτερος Αθηναϊκά περιοδικά (1926-1933), Θεσσαλονίκη, εκδόσεις University Studio Press, 2002.
- M. Καρπόζηλου, *Τεύχη - Αφιερώματα των ελληνικών περιοδικών, (1879-1997)*, Αθήνα, εκδόσεις Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός, 1999.
- A. Καστρινάκη, *Η λογοτεχνία στην ταραγμένη δεκαετία 1940-1950*, Αθήνα, εκδόσεις Πόλις, 2005.
- Χρ. Ντουσιά, *Λογοτεχνία και πολιτική. Τα περιοδικά της Αριστεράς στο μεσοπόλεμο*, Αθήνα, εκδόσεις Καστανιώτη, 2^η 1999.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ*

I. Η ταυτότητα του περιοδικού *Γιατί*
Α΄ Περίοδος (1975-1977)

ΤΙΤΛΟΣ:	ΚΟΚΤΕΙΛ*	
ΥΠΟΤΙΤΛΟΣ:	Μηνιαία Επιθεώρηση Τουριστικού και Ενημερωτικού Περιεχομένου //Μηνιαία Επιθεώρηση (τχ. 4 κ.ε.). Touristik and Briefing Monthly Edition-Published in 5.000 Copies (τχ. 1-4)//Μηνιαία Επιθεώρηση (τχ. 4 κ.ε.). Το περιοδικό που βλέπει το χτες με τα μάτια του σήμερα (τχ. 4-10)//Μηνιαία Επιθεώρηση (τχ. 11 κ.ε.).	
ΕΚΔΟΤΗΣ:	Βασ. Ι. Τζανακάρης	
ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:	Σέρρες, Ρούσβελτ 1.	
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ:	Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Χρ. Μπομπότας, Τσιμισκή 9 Σέρρας (τχ. 1)//Τυπογραφεία: Αστ. Συνάπαλος, Φιλικής Εταιρείας 45 Θεσσαλονίκη. Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Χρυσ. Τζιόκας (τχ. 24 κ.ε.).	
ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	Ιούλιος 1975- Δεκέμβριος 1977. Ύστερα μετονομάζεται σε <i>Γιατί</i> .	
ΜΕΓΕΘΟΣ:	Τεύχη 1-30 με 20 ή 24 σελίδες [Υπάρχουν και 3 τεύχη με 16, 28, 32 αντίστοιχα σελίδες]. Διπλά το 7/8 και 19/20.	
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ:	27x20 εκ.	
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΤΗΤΑ:	Μηνιαίο.	
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:	Πλουσιότατη: Φωτογραφίες τόπων και προσώπων,	

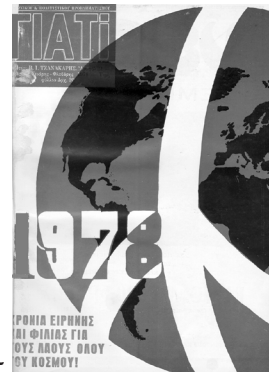
ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ:	διαφημίσεις, σκίτσα, εικονογράφηση κειμένου. Τχ. 19/20, τχ. 26, τχ. 27, τχ. 28 [Βλ. πίνακα αφιερωματικών τευχών].
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ:	1 δρχ. (τχ. 1- τχ. 5), 6 δρχ. (τχ. 6-τχ. 9), 10 δρχ. (τχ. 10-τχ. 22) 15 δρχ. (τχ. 23-τχ. 30).
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ:	150 δρχ. (τχ. 1) // 200 δρχ. (τχ. 23 κ.έ), δρχ. 500 Νομικά Πρόσωπα, Τράπεζες, Κοινότητες, Σωματεία, Σύλλογοι, Δήμοι (τχ. // 1000 δρχ. (τχ. 19/20 κ.ε.).

Σημ.: α) Στα 10 πρώτα τεύχη ο τίτλος είναι σε αγγλική γραφή [*Cocktail* (τχ.1-10) *Κοκτέιλ* (τχ. 11 κ.ε.) β) Οι υπότιτλοι του περιοδικού τυπώνονται σε διάφορα μέρη του εξώφυλλου. Πάνω, κάτω ή δίπλα από τον τίτλο.

*Για τη βιβλιογραφική μέθοδο βλ. Χ. Α. Καραόγλου ό.π. σσ. ιθ'-ιβ'.

Β΄ Περίοδος (1978-1979)*

ΤΙΤΛΟΣ:	ΓΙΑΤΙ
ΥΠΟΤΙΤΛΟΣ:	Μηνιαία Επιθεώρηση Πολιτικού Κοινωνικού και Πολιτιστικού Προβληματισμού (τχ. 4 κ.ε.).
ΕΚΔΟΤΗΣ:	Βασ. Ι. Τζανακάρης
ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:	Σέρρες, Ρούσβελτ 1.
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ:	Αστέριος Συνάπαλος, Φιλικής Εταιρείας 45 Θεσσαλονίκη. Υπεύθυνος Τυπογραφ.: Χρυσ. Τζιόκας.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	Ιανουάριος 1978 - [Η έκδοση συνεχίζεται]
ΜΕΓΕΘΟΣ:	1978 τχ. 31- τχ. 42 (Ιαν. 1978- Δεκ. 1978). 1979 τχ. 43 - τχ. 54 (Ιαν. 1979-Δεκ. 1979). Διπλά τα τχ. 32/33, τχ. 43/44, τχ. 49/50.

[Συνεχίζει την αρίθμηση του *Κοκτέιλ* (τχ. 1-30) που μετονομάστηκε σε *Γιατί* από τον Ιανουάριο του 1978. Στη δεκαετία του '70 κυκλοφόρησαν συνολικά 54 τεύχη (μέχρι Δεκέμβριο 1979) ενώ μέχρι Απρίλιο 2006, στα 31 χρόνια της έκδοσής του, τα τεύχη ανέρχονται σε 370].

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ:	27x20 εκ.
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΤΗΤΑ:	Μηνιαίο.
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ:	1975 [Αναγράφεται από το τχ. 39 κ.ε].
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:	Πλουσιότατη: Φωτογραφίες τόπων και προσώπων, διαφημίσεις, σκίτσα, εικονογράφηση κειμένου.
ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ:	Τχ. 35, τχ. 36, τχ. 41, τχ. 43/44, τχ. 45, τχ. 46, τχ. 51, τχ. 52. [Βλ. Πίνακα αφιερωματικών τευχών].
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ:	20 // 30 δρχ. (τχ. 49/τχ. 50 κ.ε.)//, 40 δρχ. (τχ. 54 κ.ε.).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ: Χρονιατική: 250 δρχ./ εξάμηνη 125 δρχ./για Οργανισμούς, Τράπεζες, Μητροπόλεις, Σωματεία, Συλλόγους, Εταιρείες, Ν.Π.Δ.Δ., Δημόσιες υπηρεσίες, Κοινότητες, Δήμοι κλπ. 1000 δρχ. (τχ. 31)//Χρονιατική 300 δρχ. /Εξάμηνη 150 δρχ. (τχ. 39 κ.ε)// Χρονιατική 400 δρχ. /Εξάμηνη 200 δρχ.(τχ. 49/50).

Σημ.: Από το 1980 κ.ε. το περιοδικό *Γιατί* αρχίζει την Γ' περίοδο της κυκλοφορίας του η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο έρευνας της παρούσας ανακοίνωσης.

II. Συνεργάτες

Κοκτέιλ: Α' Περίοδος (1975-1977)

Ανδρ. Ν.	**Κολοκοτρώνης Άγγ.	Ρέκλος Αν.
Αραμπατζής Γ.	*Κουκουβάτσος Εμμ.	Ρίτσος Γ.
Βλάχος Βαγγ.:	Κυπραίος Μ. [=Μιχ.	Σαμαράς Χρ.
**Βυσώκαλη Φωφώ	Τσαντήρης]	Σταματιάδης Κ.
Γεράνης Στέλιος	Λάγκη Έρση	Σταμπούλογλου Αν.
Γιώργος [αταύτιστος]	*Μάκινας Χάρης	*Στεφάνογλου Κώστας
Γιουβάνια Κ.	Μανθόπουλος Τάσος	Τζανακάρης Βασ.
**Θαλασσινός Σέφης	**Μελίδης Χριστ.	**Τσαντήρης Μιχ.
[=Β. Τζανακάρης]	Μπούμη -Παπά Ρίτα	*Τσίγκαλος Γιωργ.
Θώβου [=Θωμάς Βουγι-	Μπουφίδης Στ.	*Τσίγκαλου Σοφία
ουκλής]	Μυλωνά Τάνια	**Φακή Λένα
Καϊδατζής Νίκος	Παπαδόπουλος Μαν.	Φακής Νικόλαος
Καραγιάννη Μαρίνα	Πατρινιός Στ.	Χ#Ευστρατίου Πόπη
Καφατζής Γ.:	Ρεγκούτας Γ.	Χριστοδούλου Αντώνης

*Γιατί: Β' Περίοδος (1978-1979)**

Αβράμογλου Στ.	γιουκλής]	Κουφάλης Αντ.
**Αραμπατζής Γιαν.	Ιμβριώτης Γιάννης	Κυπραίος Μ. [=Μιχ.
**Αραμπατζής Ν.	Καϊδατζής Νίκος	Τσαντήρης]
**Βαβαλίδης Αρ.	Καρταλίδου Φ.	**Μελίδης Χριστ.
Βαφειάδης Χρ.	*Καϊτατζή Σοφία	**Μετσημενίδης Θανά-
**Βλαχμπέης Ερ.	Κάπρον Β.	σης
**Βουγιουκλής Θ.	Καραογλάνη-	Μουσόπουλος Θάνος
Γιαννογλούδης Βασ.	Τζανακάρη Μαρία	**Μπίρκας Κ.
Γιαννούλης Βασ.	Καρύδας Στεφ.	**Μπολέτη Μαρία
Δέλφης Φοίβος	**Καφταντζής Γ.	[=Μαρία Καραογλά-
Δερεμετζόγλου Αλέξης	Κοσιτζίδου Έφη	νη]
Θαλασσινός Σέφης [=Β.	Κοσμίδης Χρ.	Μπούμη Παπά Ρίτα
Τζανακάρης]	Κολοκοτρώνης Αγγ.	Μυρσίνης Νίκος
*Θώβου [=Θωμάς Βου-	*Κουνούπης Κυρ.	**Λαγγαλής Θ.

Νιτσόπουλος Μηνάς	Σαμαράς Χρ.	**Τσαντήρης Μιχ.
Ντόκας Δημ.	Σκοπηνός Δημ.	Τσίγκαλος Γιωργ.
**Παπαδόπουλος Εμ.	**Σκυλίτσης Δ.	Φιλλίπης Ευ.
Παπαδόπουλος Μ.	Σμυρνιώτη Γιούλα	Χασαπίδου Ε.
**Πατρινιός Στ.	**Σοφιδιώτης Π.	Χατζής Γιαν.
Πηγαδιώτης Κ.	**Σταμπούλογλου Αν.	Ψαθάς Απ.
Ρουστάνης Γιωργ.	Τερζής Γ. Β.	

Σημ.: Στα ονόματα των τακτικών συνεργατών σημειώνεται ένας αστερίσκος για όσους οι συνεργασίες τους ανέρχονται στο 20% των τευχών και με δύο αστερίσκους οι περισσότεροι τακτικοί (30%).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΕΥΧΩΝ

Κοκτέιλ: Α΄ Περίοδος (1975-1977)

- ⇒ (Γενάρης - Φλεβάρης 1977), αρ. 19/20: [Εθνική Αντίσταση] Μέτωπον του Ντόνετς, Νοέμβρη 1941.
- ⇒ (Αύγουστος 1977), αρ. 26: «Πολυκατοικία: Η ζωή εν τάφω».
- ⇒ (Σεπτέμβρης 1977), αρ. 27: [Μακάριος]: «Συνεχής αγών υπέρ της Κύπρου είναι η ζωή μου... ».
- ⇒ (Οκτώβρης 1977), αρ. 28: «1941-'44»/ Για τη χιλιάρκιβη τη λευτεριά.

Γιατί: Β΄ Περίοδος (1978-1979)*

- ⇒ (Μάης 1978) αρ. 35: Στο Μάη '63: Γρ. Λαμπράκη, Αλ. Παναγούλη, Σ. Πέτρουλα.
- ⇒ (Ιούνης 1978), αρ. 36: Φάκελος: 4^ο Δημοτικό Σχολείο.
- ⇒ (Νοέμβρης 1978), αρ. 41: [Γεώργιος Παπανδρέου] «Δέκα χρόνια απ' την κηδεία της Δημοκρατίας».
- ⇒ (Γενάρης -Φλεβάρης 1979), αρ. 43/44: Μονογραφία για το Ρεμπέτικο.
- ⇒ (Μάρτης 1979), αρ. 45: «Οι Σέρρες τότε!...» (ένα μοναδικό αφιέρωμα με πρωτοδημοσιεύτες φωτογραφίες).
- ⇒ (Απρίλης 1979), αρ. 46: «Ε.Ρ.Τ...λίγο ακόμα και θα την έτρωγαν...!!!».
- ⇒ (Σεπτέμβρης 1979), αρ. 51: [Ελευθέριος Βενιζέλος] «Από την ιαχή "αέρα" του "καλε γκροτο" στη "Θοδώρα" του Τσεσιμέ.
- ⇒ (Οκτώβρης 1979), αρ. 52: [Σεφέρης, Ελύτης, Ρίτσος] «Τέλειωσαν τα φύλλα του χαρτιού και τα φύλλα των δέντρων...».

Σημ.: Αναφέρονται μόνο τα αφιερωματικά τεύχη του περιοδικού στο διάστημα 1978-1979. Για την περίοδο 1982-1997 βλ. και Μ. Καρπόζηλου, *Τεύχη- Αφιερώματα των ελληνικών περιοδικών, (1879-1997)*, Αθήνα, εκδόσεις *Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός*, 1999.

ABSTRACT

CHRYSOULA SPYRELI

THE PERIODICAL *YATI*: A CASE OF CULTURAL INTERVENTION IN THE SERRES AREA IN THE 1970s

Given that a periodical's impact does not have to be assessed in its own time, but on the contrary is vindicated and 'interpreted in retrospect through the perspective of time', this paper seeks to define the historical role of the periodical *Yati* in the 1970s. Known first as a 'monthly review' under the title *Cocktail* (July 1975 - December 1977) and thereafter as a 'monthly political, social, and cultural review' under the title *Yati* (*Why*), it reflected the general climate and concerns of the '70s generation and offers data that are essential for a fuller understanding of that time. Having mentioned the periodical's bibliographical data (editor, issues, contributors, etc.), this paper groups its contents into the categories of social affairs, politics, history, and literature.

It first discusses the periodical's contribution to intellectual life in Serres (with events and publications), as also its dialogue with the reader (with letters from readers and from the editor). It then emphasises the periodical's contribution to history and literature throughout its life. More specifically its investigation of archives and publication of data relating to the history of central and western Macedonia, and of the town of Serres more especially, is regarded as valuable testimony for an exploration of national identity. And its promotion of prominent figures in the sphere of art and literature especially made *Yati* a conduit for culture from the centre to the provinces and vice versa.

Its investigations, its journalistic missions abroad, its blistering articles on national and universal issues that marked the '70s (Cyprus 1974, the Athens Polytechnic, the political changeover after the junta fell) created a new archive that was on a par with that of history itself.

In conclusion, with its subject-matter and its interventionist intentions, *Yati* is a rich source of information reflecting the ideological, cultural, and sociopolitical context of its time, and also a militant publication that is part of Serres's cultural tradition.

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ISBN: 978-960-86390-8-9